

Aan de commissie VWS van de Tweede Kamer

Via: cie.vws@tweedekamer.nl

De Bilt, 11 juni 2025

Betreft: Aandachtspunten NVA voor debat Jeugdbeleid & Jeugdbescherming

Geachte leden van de VWS-commissie van de Tweede Kamer,

Op donderdag 19 juni debatteert u over Jeugdbeleid & Jeugdbescherming. Graag wil de Nederlandse Vereniging voor Autisme (NVA) u een aantal belangrijke aandachtspunten meegeven: ABA, de eigen bijdrage in de jeugdzorg & de toenemende druk op ouders van kinderen met een beperking.

1. ABA

1.1 Wat de NVA betreft is er geen plek voor ABA

Op de agenda staat onder meer het onderwerp *Applied Behavior Analysis*, oftewel ABA. Aanleiding is het op verzoek van het ministerie van VWS gemaakte rapport door het Nederlands Autisme Register (NAR) over deze omstreden behandeling. Uit dit rapport blijkt dat ABA bij mensen met autisme kan leiden tot trauma en andere vormen van schade. Dit is ook de conclusie van andere - buitenlandse - onderzoeken en van talloze getuigenissen van mensen met autisme uit de hele wereld. Binnen de (internationale) autismedegemeenschap bestaat dan ook geen draagvlak voor ABA. Ook de vorige maand (mei 2025) verschenen [richtlijn](#) Autismespectrumstoornis bij kinderen/jeugd van de Federatie Medisch Specialisten (FMS) raadt ABA af vanwege signalen van schade.

Voor de NVA is een discussie over of ABA nou wel of niet ingezet moet worden voor kinderen en jongeren met autisme een gepasseerd station. Dat geldt ook voor een discussie over ABA-voorwaarden en ABA-beroepsrichtlijnen. ABA zou wat ons betreft nooit moeten worden ingezet, voor geen enkele jeugdige met autisme. Om twee redenen:

1. Er zijn veel signalen van mogelijke schadelijkheid die niet langer genegeerd kunnen worden;
2. Binnen de (internationale) autismedegemeenschap bestaat geen draagvlak voor deze behandeling. Mensen met autisme geven massaal aan dat ABA hen niet helpt, alleen maar schaadt.

Bovenstaande informatie kan volgens ons niet langer worden genegeerd. Ook niet als daar positieve signalen van ouders en behandelaren tegenover staan.

Regelmatig hoor je dat ABA in elk geval beschikbaar moet blijven voor kinderen en jongeren met autisme en een verstandelijke beperking; omdat er voor hen geen alternatieven zouden zijn. Diverse onderzoeken laten echter zien dat ABA ook voor deze doelgroep schadelijk kan zijn. Ook [Steven Degrieck](#), een gezaghebbend expert op het gebied van autisme en een verstandelijke beperking, raadt ABA voor deze doelgroep af.

1.2 Nieuwe richtlijn is verwarrend voor ouders

De onlangs verschenen [richtlijn](#) Autismespectrumstoornis bij kinderen/jeugd van de Federatie Medisch Specialisten (FMS) biedt professionals goede handvatten voor passende diagnostiek, begeleiding en behandeling. De module over vroege interventies baart de NVA echter grote zorgen omdat de inhoud misleidend en verwarrend is voor ouders. De NVA heeft de richtlijn om die reden [niet als geheel geautoriseerd](#).

De nieuwe richtlijn maakt een onderscheid tussen 'klassieke ABA', dat vanwege de kans op schadelijke effecten wordt afgeraden, en 'moderne vroege interventies'. De richtlijn noemt daarbij echter geen concrete voorbeelden van deze 'moderne interventies' en geeft ook geen duidelijke definitie. Ook is onduidelijk wat de richtlijn verstaat onder 'klassieke ABA'. Hierdoor blijft voor ouders en professionals onduidelijk waar volgens de richtlijn precies de grens ligt tussen wel en niet wenselijke vormen van gedragstherapie. De richtlijn erkent het risico op schadelijke effecten, maar bakent onvoldoende af welke interventie volgens de FMS risicovol is, en welke niet.

De NVA blijft zich inzetten voor meer duidelijkheid over de mogelijke schadelijkheid en andere risico's van behandelingen én voor de ontwikkeling van passend zorgaanbod, in nauwe samenwerking met de autismegemeenschap. In alle gevallen moet daarbij vooropstaan dat de zorg voor kinderen en jongeren met autisme nooit risico op schade met zich mee mag brengen. Hierbij verzoeken wij u deze inzet van de NVA in het jeugddebat te betrekken.

1.3 Oproep tot het ontwikkelen nieuw aanbod

Op verzoek van het ministerie van VWS brengt het NJi de kennis over ABA in kaart, zowel de wetenschappelijke kennis als de praktijkkennis. De NVA hoopt dat dit kennisproduct wel heldere informatie oplevert voor ouders van kinderen en jongeren met autisme over wat goede en gegarandeerd veilige interventies zijn, en wat niet. Ook kijken wij uit naar het kennisproduct dat het Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie rond deze tijd zou opleveren over de bestaande zorg voor jeugdigen met autisme en een verstandelijke beperking.

De NVA hoopt vooral dat professionals die op dit moment werken met kinderen en jongeren met autisme - zoals psychiaters, psychologen en orthopedagogen - nu snel nieuw aanbod gaan ontwikkelen. Voor jeugdigen met en zonder verstandelijke beperking. Er is grote behoefte aan respectvol en veilig aanbod dat aansluit bij de behoeften van de doelgroep. Het is wat ons betreft cruciaal dat de Nederlandse autismegemeenschap nauw wordt betrokken bij de ontwikkeling hiervan. In zijn brief aan de Tweede Kamer (*Betreft Beleidsreactie op het rapport van de NAR over ervaringen van volwassenen, ouders en zorgverleners met ABA behandelingen, 11 juni 2024*) riep voormalig VWS-staatssecretaris Van Ooijen hier ook nadrukkelijk toe op. Voor zover wij weten is hier tot nu toe nog niets mee gebeurd.

2. Eigen bijdrage jeugdzorg moet van tafel

De snel stijgende kosten van de jeugdzorg is een groot probleem, vooral voor gemeenten die het financieel zwaar hebben. De geplande invoering van een eigen bijdrage vanaf 2028 is wat de NVA betreft echter een ongepaste, problematische oplossing. Door financiële drempels op te werpen, maak je jeugdzorg juist voor de meest kwetsbare kinderen en jongeren ontoegankelijk. Dit is in strijd met het Kinderrechtenverdrag. Gezinnen die structureel zorg nodig hebben is in verband met een beperking worden extra hard geraakt en krijgen te maken met een stapeling van eigen bijdragen. Dit is in strijd met het VN-Verdrag Handicap.

3. Rijk moet met goede kaders afbakening jeugdzorg komen

Een scherpe afbakening van de jeugdwet moet leiden tot minder kosten voor jeugdzorg. Doordat de beloofde duidelijke kaders hiervoor vanuit het ministerie van VWS op zich laten wachten, komen gemeenten inmiddels noodgedwongen zélf met oplossingen.

Uit de nieuwe [Model Verordening Jeugdhulp](#) van de VNG blijkt dat van ouders/verzorgers fors meer wordt verwacht, ook als zij een kind met een beperking hebben. Vooral deze zin uit de verordening baart ons grote zorgen: *'Dat kan betekenen dat zij hun eigen loopbaanplannen, de wijze waarop zij hun betaalde arbeid hebben georganiseerd of hun financiële situatie moeten bijstellen om voor het kind beschikbaar te zijn en de noodzakelijke hulp te bieden.'*

Minder werken betekent minder inkomen voor gezinnen die nu al veel extra kosten hebben. Minder werken betekent ook dat je als ouder minder vaak even niet in de zorgstand hoeft te staan, dat je minder vaak even kan bijtanken om het vol te houden. In de praktijk zal het naar verwachting bovendien vaak de moeder zijn die minder gaat werken, met grote financiële kwetsbaarheid tot gevolg. De NVA vindt de weg die de VNG hiermee in slaat onacceptabel en roept het ministerie op om snel met respectvolle en weloverwogen kaders te komen voor de afbakening van de Jeugdwet.

Wij hopen dat u bovenstaande punten wilt meenemen tijdens het debat van 19 juni. Mocht u een nadere toelichting willen, neem dan gerust contact met ons op. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onze beleidsadviseur Julie Wevers: 06-18937467

Wij wensen u een goed debat!

Hartelijke groet,

Caroline Verkerk
directeur